

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Роман ПЕТРИШИН
« 3 » травня 2023 р.

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
для вступників на освітній рівень
„Бакалавр” (повна форма навчання)
з української мови та літератури**

Схвалено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 8 від «26» квітня 2023 р.

Голова ради

Борис БУНЧУК

Чернівці – 2023

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика і графіка. Орфоепія та орфографія

Звуки мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі.

Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, і, щ** та буквосполучень **дз, дж**.

Склад. Наголос.

Ненаголошені голосні, їхня вимова й позначення на письмі.

Уподібнення приголосних звуків.

Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.

Вимова і написання префіксів **з-** (зі-, с-), **роз-**, **без-**, **пре-**, **при-**, **прі**.

Чергування **у–в, і–й**.

Правила вживання апострофа та м'якого знака. Подовження приголосних.

Подвоєння букв як наслідок їх збігу.

Правопис слів разом, із дефісом, окремо.

Уживання великої букви.

Написання слів іншомовного походження.

Будова слова. Словотвір

Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.

Лексикологія і фразеологія

Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Пряме й переносне значення слів.

Синоніми, антоніми, омоніми.

Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Запозичені слова.

Застарілі слова. Неологізми.

Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Морфологія

Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменник: назви істот і неістот, загальні і власні назви.

Рід, число, відмінки іменників. Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників.

Правопис відмінкових закінчень іменників.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні й короткі форми прикметників. Ступені порівняння прикметників. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.

Правопис відмінкових закінчень і найуживаніших суфіксів прикметників. Написання складних прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості, складні та складені.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Правопис числівників.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників.

Правопис займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число (в теперішньому і майбутньому часі). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники, їх творення. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот.

Безособові дієслівні форми на **-но, -то**.

Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники.

Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності й підрядності.

Правопис сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки.

Написання часток **бо, но, то, от, таки.**

Не з різними частинами мови.

Вигук як частина мови.

Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення. Порівняльний зворот.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.

Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

Тире в неповних реченнях.

Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення.

Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них.

Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі).

Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень. Складне речення з кількома підрядними.

Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог.

Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

Відомості про мовлення

Поняття про спілкування і мовлення. Ситуація спілкування: адресати (той, хто говорить чи пише) і адреса мовлення, мета й умови спілкування, повідомлення (висловлювання), його зміст і форма. Тема й основна думка висловлювання. Різновиди мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Основні вимоги до мовлення: змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність. Мовленнєві помилки.

Етика спілкування й етикет.

Поняття про текст. Поділ тексту на абзаци. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Поняття про стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, епістолярний, офіційно-діловий і публіцистичний.

Поняття про типи мовлення: розповідь, опис, роздум.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авраменко О. М., Блажко М. Б. Українська мова та література: довідник. К.: Грамота, 2017. 568 с.
2. Бондарчук К. Українська мова : посібн. для абітурієнтів. Тернопіль : Підручники та Посібники, 2009. 272 с.
3. Гаврилюк О. Українська мова для абітурієнтів. Тернопіль : Підручники та Посібники, 2008. – 144 с.
4. Гарбар І.В., Гарбар А. І. Українська мова для абітурієнтів. Миколаїв : НУК, 2004. 72 с.
5. Горпинич В.О. Морфологія української мови. К.: „Академія”, 2004. 336 с.
6. Денищич Т.А. Методичні рекомендації з української мови для абітурієнтів. Граматика. Ч. 2. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 112 с.
7. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. К.: НМК ВО, 1992. 396 с.
8. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів : навч. посібн. К.: Либідь, 1993. 326 с.
9. Росінська О.А. Довідник школяра і студента. Донецьк, 2007. 416 с.
10. Сучасна українська мова : Підручник / За ред. А.П.Грищенка. К.: Вища школа, 2002. 439 с.
11. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я.Плющ. К.: Вища шк., 2005. 430 с.
12. Ющук І.П. Українська мова. К.: Либідь, 2003. 640 с.
13. Український правопис. К.: Наукова думка, 2002. 240 с.
14. Український правопис. К.: Наукова думка, 2019. 392 с.

Додаткова

1. Гуйванюк Н. В., Агафонова А. М., Шабат-Савка С. Т. Синтаксис неповного речення. Еквіваленти речень : [навчально-методичний посібник]. Чернівці : Рута, 2007. 100 с.
2. Козачук Г.О., Шкурятяна Г.О. Практичний курс української літературної мови. К., 1993. 367 с.
3. Мойсієнко А. Вставні конструкції, що вказують на спосіб об'єктивації думки. Лінгвістичні студії. . Вип. 2. . Ч.1. . Донецьк: ДонНУ, 2003. С. 183-187.

4. Нечволод Л.І. Сучасний український правопис. Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 224 с.
5. Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Граматика української мови в таблицях : навч. посібник / М. Я. Плющ, Н. Я. Грипас. К.: Вища школа, 2004.
6. Практикум з правопису української мови. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 256 с.
7. Сучасна українська мова / За ред. О.Д. Пономарева. К.: Либідь, 1997. 400 с.
8. Тимченко З. Звертання, вставні слова, речення і словосполучення. Дивослово. 1999. № 9. С. 30.
9. Ткаченко Є.М. Українська мова. Пунктуація: правила, вправи, диктанти. Х.: Консум, 2001. 288 с.
10. Українська мова : Енциклопедія. К.: „Укр. енцикл.”, 2000. 640 с.
11. Шабат-Савка С., Агафонова А. Іменні частини мови : навчально-методичний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2015. 152 с.
12. Шабат-Савка С. Т., Агафонова А. М. Сучасна українська мова : Лексико-фонетичний та морфемно-словотвірні рівні : [навчально-методичний посібник]. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 104 с.
13. Шабат-Савка С.Т., Максим'юк О. В., Шатілова Н. О. Пунктуація української мови : [навчальний посібник]. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.
14. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. К., 1994. 254 с.

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Усна народна творчість

Народна лірика: "Віє вітер на долину", "Розлилися круті бережечки", "Із-за гори вітер віє", "Вилітали орли з-за крутої гори", "Ой матінко-зірко...", "Ой та зажурились стрільці січовії" та інші (на вибір абітурієнта).

Історичні пісні: "Зажурилась Україна, бо нічим прожити", "Ой з-за гори, з-за крутої...", "Максим — козак Залізняк", "Пісня про Кармелюка" та ін.

Балади: "Козака несуть", "Бондарівна" та ін.

Народні думи: "Хмельницький та Барабаш", "Дума про Марусю Богуславку" та інші (на вибір абітурієнта).

Література Київської Русі

"Повість минулих літ", "Галицько-волинський літопис", "Слово о полку Ігоревім".

Давня література

Іван Вишенський: "Послання до єпископів", "Літопис Самовидця", "Козацькі літописи".

Г.Сковорода: "Алфавит, или Букварь мира", "Всякому городу нрав и права", "Пчела й Шершень", "De Libertate".

Література кінця XVIII — початку XX століття

І.П. Котляревський: "Енеїда", "Наталка Полтавка".

Г.Ф. Квітка-Основ'яненко: "Маруся", "Конотопська відьма", "Сердешна Оксана" (на вибір абітурієнта).

М. Шашкевич: твори на вибір абітурієнта.

Т.Г. Шевченко: "Причинна", "Думи мої, думи", "Катерина", "Гайдамаки", "Гамалія", "Сон (У всякого своя доля)", "Заповіт", "Кавказ", "І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм...", "Наймичка", "Я не нездужаю", "Мені однаково", "Ісаія. Глава 35", "Садок вишневий коло хати", "І Архімед, і Галілей", драма "Назар Стодоля".

Марко Вовчок: "Інститутка", "Народні оповідання". П.О.Куліш: "Чорна Рада". Л.Глібов: "Журба" (байки на вибір абітурієнта). І.С.Нечуй-Левицький: "Микола Джеря", "Кайдашева сім'я". Панас Мирний: "Хіба ревуть воли, як ясла повні?" І.К.Карпенко-Карий: "Хазяїн".

І. Франко: "Гімн", "Каменярі", "Гріє сонечко", "Гримить", "Червона калино, чого в лузі гнешся?", "Чого являєшся мені у сні?", "Декадент", "Ой ти дівчино, з горіха зерня", "Перехресні стежки", "Мойсей", "Іван Вишенський".

Б. Грінченко: "Дзвоник", "Каторжна" або інші (на вибір абітурієнта).

П.А. Грабовський: "Я не співець чудовної природи", "До Русі-України", "До українців", "Орли", "Дітям", "Трудівниця", "До Н.К.С.", "Не раз ми ходили в дорогу".

М. Коцюбинський: "Fata morgana", "Intermezzo".

Леся Українка: "Досвітні вогні", "Contra spem spero", "Стояла я і слухала весну", "І все-таки до тебе думка лине", "Слово, чому ти не твердая криця", "Напис в руїні", "Давня казка", "Мріє. не зрадь", "Епілог", "Хто Вам сказав, що я слабка...", "Лісова пісня", "Бояриня".

В. Стефаник: "Новина", "Камінний хрест".

А.Ю. Тесленко: "Страчене життя".

О.Ю. Кобилянська: "Земля" або "Людина".

В.К. Винниченко: "Федько-халамидник" або "Солдатики!".

Література ХХ століття

Олександр Олесь: "О слово рідне, орле скутий...", "З журбою радість обнялась", "Айстри" та інші (на вибір абітурієнта).

П.Г. Тичина: "Ви знаєте, як липа шелестить", "Я не сказав тобі лиш слово", "Коли в твої очі дивлюся", "Десь на дні мого серця", "Арфами, арфами", "Скорбна мати", "Золотий гомін", "Пам'яті тридцяти", "Ой не крийся, природо", "О панно Інно, панно Інно...", "Я утверждаюсь".

М.Т. Рильський: "Поле чорніє. Проходять хмари", "На білу гречку впали роси", "Яблука допіли...", "Україні", "Слово про рідну матір", "Троянди й виноград", "Рідна мова", "Шопен".

В.М. Сосюра: "Так ніхто не кохав", "Любіть Україну", "Я знаю силу слова", "Білі акації будуть цвісти", "Коли потяг у даль загуркоче", роман у віршах "Мазепа".

М.Г. Хвильовий: "Я (Романтика)", "Мати" або "Кіт у чоботях".

Ю.І. Яновський: "Вершники".

У. Самчук: "Марія".

І. Багряний: "Тигролови" або інший твір (на вибір абітурієнта).

В. Барка: "Жовтий князь".

М. Зеров: аналіз твору на вибір абітурієнта.

Остап Вишня: "Чухраїнці", "Моя автобіографія", "Усипка, утечка, усушка й утруска", "Зенітка" та інші твори (на вибір абітурієнта).

І.А. Кочерга: "Свіччине весілля", "Ярослав Мудрий".

М.Г. Куліш: п'єси: "97", "Мина Мазайло".

А.С. Малишко: "Важкі вітри не випили роси", "Пісня про рушник".

О.П. Довженко: "Зачарована Десна", "Україна в огні", "Щоденник".

О. Гончар: "Собор", "Тронка!".

М.П. Стельмах: "Правда і кривда", "Щедрий вечір".

О.Ф. Коломієць: "Дикий Ангел".

В. Симоненко: "Дід умер", "Де зараз ви, кати мого народу?", "Лебеді материнства", "Є в коханні і будні і свята", "Задивлюсь у твої зіниці" та інші (на вибір абітурієнта).

Григір Тютюнник: "Вогник далеко в степу", "Три зозулі з поклоном".
Д.В. Павличко: "О рідне слово, хто без тебе я", "Два кольори", "Я стужився, мила, за тобою" та інші (на вибір абітурієнта).
Л.В. Костенко: "Маруся Чурай" вірші (на вибір абітурієнта).
В.С. Стус: "Як добре те, що смерті не боюсь я...", "На колимським морозі калина", "У порожній кімнаті" та інші (на вибір абітурієнта).
І.Ф. Драч: "Балада про соняшник", "Чорнобильська мадонна" та ін.
2–3 твори письменників української діаспори (на вибір).
2–3 твори сучасної української літератури (на вибір).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI – XVIII ст. К.: ВЦ "Академія", 2009. 424 с.
2. Білоус П. В. Українська література XI – XVIII ст.: Навч. посіб. для самостійної роботи студента. К.: ВЦ "Академія", 2010. 360 с.
3. Возняк М. Історія української літератури / Упоряд., передм. М. Гнатюка. – 2-ге вид., випр. Львів: Світ, 2012. 872 с.
4. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т., 9 кн. – Т. 1 – Т. 3. – К.: Либідь, 1993.
5. Задорожна Л. Історія української літератури кінця XVIII – 60-х рр. XIX ст. – К., 2004. / Вид. 2-ге: К., 2008.
6. Золоте слово: Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX – XV століть: У 2 кн. / За редакцією В. Яременка; Упоряд. В. Яременко, О. Сліпущко. – К.: "Аконіт", 2002. – Кн. 1. – 784 с.; Кн. 2. – 784 с.
7. Історія української літератури (перша половина XIX століття) / за ред. І. П. Скрипника. – К., 1980.
8. Історія української літератури (Перші десятиріччя XIX століття) / за ред. П. П. Хропка. – К., 1992.
9. Історія української літератури (Перші десятиріччя XIX століття) / За ред. П. П. Хропка. – К., 1992.
10. Історія української літератури XIX століття (70-90 роки): У 2-х кн. / за ред. О.Д.Гнідан. – К.: Вища школа, 2002.
11. Історія української літератури у 12 томах. – Т. 7: Література 809-90-х років XIX століття. Книга перша / Наук. редактор Лариса Мороз. – К.: Наук. думка, 2020. – 532 с.
12. Історія української літератури XIX століття: У 2 кн. Кн. 1 / За ред. акад. М. Г. Жулинського. К.: Либідь, 2005.
13. Історія української літератури: У 12 т. Т. 1: Давня література (X – перша половина XVI ст.). К.: Наук. думка, 2013. 840 с.
14. Історія української літератури: У 12 т. Т. 2: Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.). К.: Наук. думка, 2014. 840 с.

15. Історія української літератури: У 12 т. Т. 3: Література XIX століття (1800 – 1830). К.: Наук. думка, 2016. 748 с.
16. Історія української літератури: У 12 т. Т. 4: Тарас Шевченко. К.: Наук. думка, 2014. 782 с.
17. Ковалів Юрій. Історія української літератури кінця XIX – початку XXI ст. : підручник : У 10 т. / Юрій Ковалів. – К. : ВЦ “Академія”, 2013. – Т. 1, 2.
18. Українська література XVII ст. / Упоряд., приміт. і вступ. стаття В. І. Кречотня; Ред. тому О. В. Мишанич. – К.: Наук. думка, 1987. – 608 с.
19. Українська література XVIII ст. / Упоряд., приміт. і вступ. стаття О. В. Мишанича. – К.: Наук. думка, 1983. – 694 с.

Додаткова

1. Агеєва В. Поетеса зламу століть. Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації. – К.: Либідь, 2001. – 264 с.
2. Антофійчук В. Нова українська література. Кінець XVIII – перші десятиріччя XIX століття. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 600 с.
3. Голомб Л. Із спостережень над українською поезією XIX-XX століть: зб. Статей. Ужгород: Гражда, 2005. 380 с.
4. Грицак Ярослав. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX – XX століття. – К.: Yakaboo publishing, 2019. – 654 с.
5. Давня українська література: Хрестоматія / упорядн. М.М. Сулима. – К.: Рад. школа, 1991.
6. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози XIX — поч. XX ст. Львів, 1999.
7. Дзюба І. З криниці літ: У 3 томах. – К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2006.
8. Ільницький М. Читаючи, перечитуючи...Літературознавчі статті, портрети, роздуми. – Тернопіль: Богдан, 2019. – 320 с.
9. Карпіловська Є.А., Тарновецька Л.О. Українська література XI–XVIII ст.: Хрестоматія з коментарями. – Чернівці: Прут. – 1997.
10. Погрібний А. Літературні явища і з’яви. К.: Майстерня книги : Оранта, 2009. 688 с.
11. Поліщук Я. І ката, і героя він любив... Михайло Коцюбинський: Літературний портрет. – К.: ВЦ “Академія”, 2010. – 302 с.
12. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства. Тернопіль: ТНПУ Медобори, 2007. 464 с.
13. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст.: у 4-х кн. – К., 1994-1999. – Кн. 1–4.
14. Чопик Р. Ессе Номо: Добра звістка від Івана Франка. Львів : Львівське відділення Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 2001. – 232 с. (“Франкознавча серія”. Випуск 3).

- 15.Штонь Г. Романи Михайла Стельмаха. – К.: Наук, думка, 1985. – 268 с.
- 16.Юрій Федькович (1834-1888). Бібліографічний покажчик / Автори-укладачі О.Гаврилюк, Г.Григорець, О.Новак. Чернівці, 2014. 160 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
усної відповіді (співбесіди) з української мови і літератури
для ОКР „бакалавр”
у 2016 році

Максимальна кількість балів за усну відповідь – **100**, співбесіда оцінюється за шкалою від **100** до **200** балів.

Максимальна кількість балів за кожне з наявних у білеті 4-х питань — **25**.

1. Оцінка „відмінно” (175–200 балів): абітурієнт ґрунтовно і повно викладає матеріал, виявляє повне розуміння матеріалу, аргументує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені, викладає матеріал послідовно і правильно з огляду на норми літературної мови.

2. Оцінка „добре” (150–174 бали): абітурієнт дає відповідь, що задовольняє ті самі вимоги, що й на 175–200 балів, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладання матеріалу і мовленнєвому оформленні.

3. Оцінка „задовільно” (124–149 балів): абітурієнт виявляє знання й розуміння основних положень конкретної теми, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил, не вміє глибоко і переконливо обґрунтувати свої помилки і відчуває труднощі під час добору прикладів, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.

4. Оцінка „незадовільно” (100–123 бали): абітурієнт виявляє повне незнання матеріалу відповідного питання.

Відповідь від **124 балів** – рекомендовано.

Відповідь до **123 балів** – не рекомендовано.